

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Thomas Furusten
08-563 085 12
thomas.furusten@hsv.se
Yttrande

2009-09-08
Reg.nr 13-3296-09

Ett användbart och tillgängligt försvar. Rapport från Stödutredningen, Fö 2009:A

Högskoleverket har anmodats att yttra sig över förslagen i kapitel nio i stödutredningens rapport enligt remiss Fö2008/3334/MIL.

Utredningens förslag innebär att myndigheten Försvarshögskolan avvecklas senast 1 december 2011 och att delar av verksamheten ska inordnas organisatoriskt i det ordinarie universitets- och högskoleväsendet. Det nuvarande treåriga officersprogrammet vid Försvarshögskolan ska enligt förslaget ersättas med en ettårig utbildning i Försvarsmaktens regi. ”För att anställas som yrkesofficer kommer att krävas, utöver denna ettåriga utbildning, lämplig akademisk examen med vissa specificerade ämneskrav.”¹

Högskoleverket har ingen grund för att gå emot utredningens förslag. De skäl som anförs för att avveckla Försvarshögskolan efter så kort tid som högskola gäller ekonomiska besparingar samt ett förväntat minskat behov av yrkesofficerare. Det finns däremot vissa oklarheter i själva genomförandet och i viss mån den ekonomiska bedömningen som kräver ytterligare genomlysning.

Den huvudsakliga oklarheten gäller själva integreringen av den akademiska delen av officersutbildningen med övriga akademiska utbildningar och behovet av vissa specificerade ämneskrav, enligt citerat ovan. Det står lärosätena fritt att välja utbildningars innehåll och inriktning, så länge examensordningens krav upprätthålls. Det vill säga integreringen av den militärvetenskapliga utbildningen med övrig akademisk utbildning kan inte innebära generella krav på utbildningens innehåll.

Högskoleverket gav försvarshögskolan generell examensrätt för officersexamen i november 2007.² Denna examensrätt avser utbildning på grundnivå. Dessutom beviljade Högskoleverket magisterexamensrätt inom två huvudområden – krigsvetenskap och statsvetenskap. Då dessa utbildningar som drivits inom försvarshögskolan bedömts vara högskolemässiga finns skäl att – noggrannare än

---

¹ Citat ur utredningen, 9.2 - Överväganden och förslag, sid. 171.

² Yttrande angående ansökan från Försvarshögskolan om rätt att utfärda officersexamen samt generella examina på grundnivå och på avancerad nivå (Remiss 2007-08-08, dnr U2007/4956/UH), Högskoleverkets reg.nr 13-3504-07

vad som görs i utredningen – reda ut vilka inslag i utbildningarna som även fortsättningsvis bör bedrivas på högskolenivå. Högskoleverket vill påminna om att det för högskoleutbildning krävs en god forskningsanknytning.

Utredningen gör antagandet att vissa studenter kommer att välja ”det militära ämnet som huvudämne i sin examen”. Det är oklart på vilket sätt utredningen menar att detta ansvar ska kunna övertas av universitet eller högskolor – det finns ingen beredskap eller kompetens för att bedriva undervisning inom ”det militära ämnet”. Om en särskild examen ska finnas kvar måste de aktuella lärosätena bygga upp förutsättningar för att bedriva undervisning i det aktuella ämnet, varefter examensrätten åter ska prövas och godkännas enligt den ordning som gäller för universitet och högskolor.

Beträffande de ekonomiska bedömningarna vill Högskoleverket erinra att de kostnader vad avser utbildningsområden som redovisas i utredningens tabell 9:6 i själva verket är ersättningsnivåer för helårsstudent och helårsprestation. Lärosätena är fria att disponera ersättningen mellan olika utbildningar. Om särskild militär utbildning ska kunna bedrivas på någon eller några högskolor, med en tilldelning per student i närheten av dagens, så måste detta ske som uppdragsutbildning finansierad av försvarsmakten. Vad gäller de beräknade kostnaderna för utbildningarna torde det vara nödvändigt med en noggrannare redovisning av innehåll och former än vad som gjorts i utredningen.

Dessa delar av utredningens förslag bedömer Högskoleverket vara outvecklade och svårbedömbara, och som beslutsunderlag behövs ett material som är grundligare genomlyst. Verket föreslår därför att ytterligare utredning sker för att tydliggöra hur de nuvarande utbildningarna vid Försvarshögskolan ska organiseras vid en eventuell nedläggning. Olika former kan övervägas – t.ex. uppdragsutbildning vid ett eller flera lärosäten för delar av utbildningsutbudet. En annan modell är att samtliga militära inslag i officersutbildningen hålls i Försvarsmaktens regi, och att dessa inslag kompletteras med obligatoriska eller valbara kurser inom det befintliga utbildningsutbudet vid universitet och högskolor. Möjligen kan också övervägas modeller där delar av utbildningen knyts till andra huvudmän utanför högskolan.

Beslut i detta ärende har tagits av universitetskanslern Anders Flodström efter föredragning av utredaren Thomas Furusten i närvaro av informationschefen Eva Ferndahl och avdelningschefen Cecilia Nordling.

Anders Flodström

Thomas Furusten